

ZJEDNOCZONE EMIRATY ARABSKIE

1. Informacje ogólne

powierzchnia:	83.600 km ² (ok. ¼ powierzchni Polski),
ludność:	10 mln (ok. 12 % to obywatele Zjednoczonych Emiratów Arabskich; Arabowie i Persowie stanowią ok. 40 % populacji kraju, osoby pochodzące z krajów subkontynentu indyjskiego to 50% społeczeństwa. Resztę ludności stanowią imigranci z Egiptu i Azji południowo-wschodniej, głównie z Filipin)
głowa państwa (prezydent):	JW Szejk Mohammed bin Zayed AL NAHYAN (od 14 maja 2022 r.)
Premier	Szejk Muhammad bin Rashid AL MAKTOUM (od 5 stycznia 2006 r.), pełni zarazem funkcje wiceprezydenta ZEA oraz Władcy Dubaju
Minister Spraw Zagranicznych (wicepremier)	JW Szejk Abdullah bin Zayed AL NAHYAN
Minister Gospodarki	Abdullah bin Touq AL MARRI (od 5 lipca 2020 r.)
Minister Inwestycji	Muhammed Hassan AL SUWAIDI (nowy resort, od lipca 2023 r.)
Minister Przemysłu i Zaawansowanych Technologii	Dr Sultan bin Ahmed AL JABER
Minister Stanu ds. Handlu Zagranicznego	Dr Thani bin Ahmed AL ZEYUDI
Minister Stanu ds. Współpracy Międzynarodowej	/Pani/ Reem bint Ibrahim AL HASHIMY
Minister Stanu ds. Przedsiębiorczości	/Pani/ Alia Abdullah AL MAZROUEI
Ambasador ZEA w Polsce	Mohamed Ahmed Salem Farea AL HARBI
Ambasador RP w ZEA	Jakub Sławek

Ustrój polityczny: federacja siedmiu emiratów (dziedziczne monarchie absolutne), Głową państwa jest prezydent - władca emiratu Abu Dhabi. Oprócz prezydenta władzę wykonawczą sprawuje premier wraz z Radą Ministrów (nominowani przez prezydenta). Władzę ustawodawczą sprawuje jednoizbowa Federalna Rada Narodowa (40 miejsc) będąca organem wyłącznie opiniodawczym.

Członkostwo w organizacjach międzynarodowych: ONZ i jej agendy – UNCTAD, UNESCO, UNIDO, Bank Światowy (WB), Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF), Światowa Organizacja Handlu (WTO), Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA), Międzynarodowy Bank Rozwoju (IDB),

Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju (IBRD), Liga Arabska (AL), Panarabska Strefa Wolnego Handlu (GAFTA), Rada Współpracy Państw Zatoki (GCC), Organizacja Państw Eksporterów Ropy Naftowej (OPEC), Organizacja Arabskich Krajów Eksportujących Ropę Naftową (OAPEC).

Główne ośrodki miejskie: Abu Dhabi (stolica, ok. 1,6 mln mieszkańców), Dubaj (3 mln), Sharjah (1,8 mln); **język oficjalny:** arabski, **religia:** islam (76% ludności)

Główne zasoby naturalne kraju: ropa naftowa, gaz ziemny

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźnik	2017	2018	2019	2020	2021
PKB (PPP, w mld USD)	637,4	645,0	661,2	628,5	653,1
PKB na 1 mieszkańca (PPP, tys. USD)	67,2	67,0	71,8	67,7	69,7
PKB (wzrost w %)	0,8	1,7	3,4	-4,8	3,8
Deficyt/nadwyżka budżetowa (% PKB)	- 0,2	1,9	2,6	2,5	4,0
Inflacja (w %)	1,9	3,0	-1,9	-2,1	0,2
Bezrobocie (w %)	2,5	2,2	2,2	3,2	3,4
Rezerwy dewizowe, włączając złoto (mld USD)	95,4	99,5	108,4	106,7	131,1
Zadłużenie zagraniczne (mld USD)	b/d	91,1	112,1	143,6	149,1
Eksport towarów (w mld USD)	313,5	321,0	314,0	335,2	425,2
Import towarów (w mld USD.)	273,7	281,5	295,6	246,9	347,5
Bezp. inwestycje zagr. w ZEA (w mld USD) <i>(wartość skumulowana)</i>	129,9	b/d	131,0	150,9	171,6
Inwestycje bezp. ZEA za granicą (w mld USD) <i>(wartość skumulowana)</i>	124,4	b/d	b/d	192,5	215,0

Źródło: Economist Intelligence Unit, IMF, CIA, BMI

Waluta: dirham emiracki (AED), sztywny kurs wymiany: 1 USD = 3,673 AED

Struktura PKB w 2021 r.: rolnictwo – 0,9%, przemysł – 46,5%, usługi – 52,5%

Główne gałęzie przemysłu: ropa naftowa i petrochemia, rybołówstwo, metalurgia (aluminium), budownictwo (materiały budowane - cement), przemysł chemiczny (nawozy sztuczne), przemysł stoczniowy (naprawy statków), rękodzieło, tekstylia.

W wymianie handlowej z zagranicą ZEA notuje dodatnie saldo obrotów.

W strukturze towarowej **eksportu ZEA** ok. 45% przypada na ropę naftową, gaz ziemny i produkty ropopochodne, ca 30% to reeksport towarów importowanych (m.in. urządzenia nadawcze, diamenty, biżuteria), resztę zaś stanowią różne produkty lokalne, gł. suszone ryby i daktyle. Podstawowy przedmiot nie-węglowodorowego eksportu to aluminium hutnicze, którego ZEA są czołowym eksporterem. Drugą ważną pozycją w tej grupie jest złoto, będące głównym towarem reeksportu (przez Dubaj przechodzi 10% światowych obrotów tym metalem).

Główni odbiorcy eksportu ZEA w ostatnim czasie (2021 r.) to Taiwan (10,3% udział), Arabia Saudyjska (6,2%), Indie (5,6%), Irak (3,4%), Hong Kong (2,5%).

Import (2021 r.) pochodził głównie z Chin (14,9%), Indii (6,0%), USA (4,9%), Japonii (3,1%) oraz Turcji (2,8%). Dominują w nim: rafinowana ropa naftowa, złoto nieobrobione, aparatura i sprzęt dla telefonii, samochody, wyroby biżuteryjne, komputery.

W raporcie Banku Światowego **Doing Business 2020** oceniającym warunki prowadzenia działalności gospodarczej w poszczególnych krajach, ZEA zajęły **16.** pozycję wśród 190 ujętych w rankingu gospodarek świata (11. miejsce w DB 2019).

Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza.

ZEA jest krajem o otwartej gospodarce, z wysokim dochodem na głowę mieszkańca i znaczącą nadwyżką handlową. Udana działalność na rzecz dywersyfikacji gospodarczej zmniejszyła udział produkcji ropy naftowej i gazu w PKB do 25%. Od czasu odkrycia ropy naftowej w Zjednoczonych Emiratach Arabskich (pocz. Lat 60.), kraj przeszedł głęboką transformację - od zubożonego regionu małych pustynnych księstw do nowoczesnego państwa z wysokim standardem życia. Rząd zwiększył wydatki na tworzenie nowych miejsc pracy i rozwój infrastruktury oraz stworzył warunki do większego zaangażowania sektora prywatnego.

Strefy wolnego handlu istniejące w Emiratach oferują prawo do 100% własności zagranicznej i zerowe podatki - pomagają przyciągnąć zagranicznych inwestorów.

Globalny kryzys finansowy z 2008 r. mocno nadszarpnął międzynarodowe stosunki kredytowe, pomniejszając ceny aktywów. Władze ZEA próbowały osłabić kryzys przez zwiększenie wydatków i płynności w sektorze bankowym. Kryzys najmocniej uderzył w Dubaj, który najbardziej odczuł deprecjację cen nieruchomości. Dubajowi brakowało gotówki, aby spełnić swoje zobowiązania, co spowodowało globalne obawy o stan jego wypłacalności. Ostatecznie, 20 mld dolarów dofinansowania z Banku Centralnego ZEA i rządu Emiratu rozwiązało sytuację.

Nadal znaczna zależność od ropy naftowej, duży odsetek zagranicznych pracowników kontraktowych i rosnąca presja inflacyjna to poważne wyzwania długoterminowe. Plan strategiczny ZEA w ciągu najbliższych lat koncentrował się będzie na dywersyfikacji gospodarczej oraz tworzeniu większej liczby miejsc pracy poprzez lepszą edukację i zwiększenie zatrudnienia w sektorze prywatnym.

Polityka gospodarcza

Cechą charakterystyczną **polityki gospodarczej** zarówno rządu federalnego, jak i poszczególnych emiratów, stała się aktywna realizacja nowej wizji rozwoju i struktury gospodarczej państwa. Koncentruje się ona na dwóch celach: **dywersyfikacji struktury gałęziowej gospodarki i nadaniu jej cech nowoczesności** przez podniesienie gospodarczej i społecznej rangi nauki i wykształcenia, niezbędnych dla wdrażania wysokokwalifikowanych technologii i technik zarządzania. Ma to zapewnić Emiratom niezależność się od koniunktury na światowym rynku ropy naftowej i gazu oraz oparcie - w większym niż dotychczas stopniu - sytuacji gospodarczej i społecznej państwa na dynamicznych prorozwojowych gałęziach: nowoczesnym przemyśle przetwórczym wykorzystującym własne zasoby energetyczne i surowcowe (petrochemia, hutnictwo żelaza i aluminium, przemysł materiałów budowlanych) oraz szeroko rozumianych usługach (hotelarstwo, turystyka, transport morski i lotniczy, usługi finansowe). W dalszej perspektywie do dziedzin tych dołączą m.in.: przemysł lotniczy i aeronautyczny oraz energetyka oparta na odnawialnych źródłach energii.

ZEA to jeden z najbardziej nowoczesnych krajów w regionie Afryki Północnej i Zachodniej Azji (NAWA), a zarazem najbardziej innowacyjny kraj arabski. Dążąc do przekształcenia kraju w najbardziej innowacyjne państwo świata (obecnie 41. pozycja), w 2014 r. władze emirackie ogłosiły program „Strategia innowacji narodowej”. Obejmuje on 7 obszarów innowacji uznanych za kluczowe dla tutejszej gospodarki: energia odnawialna, transport, technologia, edukacja, opieka zdrowotna, gospodarka wodna oraz eksploracja kosmosu.

Wymiana handlowa z zagranicą odgrywa niezwykle ważną rolę w rozwoju gospodarczym ZEA. Dzięki znacznym zasobom ropy i gazu ziemnego oraz dużemu reeksportowi obroty handlowe z zagranicą wykazują od lat dodatnie saldo (blisko 60 mld USD nadwyżki w 2018 r.).

Gospodarka ZEA w okresie pandemii Covid-19

Konsekwencje gospodarcze pandemii Covid-19 odczuły dotkliwie wszystkie kraje świata. Zjednoczone Emiraty Arabskie, podobnie jak pozostałe kraje GCC, stanęły w obliczu podwójnego kryzysu, związanego z równoczesnym spadkiem cen ropy naftowej w 2020 r. Według National Bank of Dubai,

gospodarka ZEA w 2020 roku skurczyła się o ok. 5%. Ograniczona została produkcja ropy naftowej, co było konieczne wobec załamania się światowego popytu na ten surowiec. Najbardziej dotknięte sektory gospodarki kraju to transport, logistyka, handel detaliczny i turystyka/hotelarstwo.

Zamknięcie granic i inne ograniczenia w ruchu lotniczym w 2020 r. poważnie wpłynęły na sytuację w branży turystyki międzynarodowej. Pozytywną rzeczą dla sektora podróży i turystyki ZEA było podpisanie we wrześniu 2020 r. tzw. Porozumień Abrahama normalizujących stosunki z Izraelem, co otworzyło dla Emiratów nowy rynek. Wzrost liczby odwiedzających z Izraela od grudnia 2020 r. pomógł przynajmniej częściowo zrównoważyć niższą liczbę turystów przybywających do ZEA z tradycyjnych dotychczas kierunków.

2. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

UE–ZEA

Umowa o współpracy (Cooperation Agreement) pomiędzy UE a GCC - podpisana w 1988 r. Ministrowie Spraw Zagranicznych spotykają się raz w roku w ramach Wspólnego Posiedzenia Ministerialnego (Joint Council/Ministerial Meeting). Porozumienie to jest pierwszym z porozumień tzw. nowej generacji, jakie WE zawarły z państwami trzecimi. Nie ogranicza się bowiem, jak wcześniejsze porozumienia, do współpracy gospodarczej, ale zakłada - w dłuższej perspektywie - możliwość ustanowienia strefy wolnego handlu pomiędzy jego stronami. Założeniem Umowy o współpracy pomiędzy UE a GCC jest ułatwienie rozwoju stosunków handlowych i otwarcie rynków towarowych.

Na podstawie Porozumienia powołano szereg grup roboczych, których zadaniem jest koordynacja rozwoju współpracy obejmującej przemysł, energetykę i ochronę środowiska. W 1996 r. do dotychczasowego schematu wspólnych działań dołączono tzw. zdecentralizowaną współpracę, która obejmuje współpracę akademicką, pomiędzy przedsiębiorstwami oraz pomiędzy mediami.

Kwestia **Porozumienia o Wolnym Handlu (FTA)** w relacjach Unia Europejska (EU) - Rada Współpracy Arabskich Państw Zatoki (GCC). Negocjacje EU-GCC należą do jednych z najdłużej prowadzonych w zakresie dwustronnych relacji handlowych. Należy jednak pamiętać, że są one prowadzone nie przez dwa państwa, lecz przez dwie organizacje międzynarodowe, pozostające na różnym poziomie integracji i możliwości uzgadniania stanowisk także w zakresie relacji pomiędzy instytucjami, jak i państwami członkowskimi. Rozmowy rozpoczęto w 1990 r. Pomimo kilku rund spotkań technicznych i politycznych, nie osiągnięto pełnego porozumienia, w związku z czym negocjacje w końcu 2008 r. zostały zawieszane.

Polska–ZEA

- **Umowa** między Rządem RP a Rządem Zjednoczonych Emiratów Arabskich w **sprawie unikania podwójnego** opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, sporządzona w Abu Zabi 31.01.1993 r., wejście w życie 21.04.1994 r. (Dz. U. z 1994 r. nr 81, poz. 373, zmieniony przez Dz. U. z 2015 r. poz. 312)
- **Umowa** między Rządem RP a Rządem Zjednoczonych Emiratów Arabskich w **sprawie popierania i ochrony inwestycji**, podpisana 31.01.1993 r. (weszła w życie 09.04.1994 r.)
- **Umowa** między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Zjednoczonych Emiratów Arabskich o **współpracy gospodarczej** podpisana 22 kwietnia 2012 r. (weszła w życie 28.01.2013 r.). Umowa była podstawą do powołania Wspólnej Komisji ds. Współpracy Gospodarczej – dotychczas odbyły się trzy posiedzenia Komisji, ostatnie w Warszawie w dniu 15.09.2022 r.

Ponadto, w czerwcu 2015 r. została podpisana Umowa między Rządem RP a Rządem ZEA o współpracy w dziedzinie turystyki, natomiast w listopadzie 2019 r. - Umowa między Rządem RP a Rządem PZEA o transporcie morskim (weszła w życie 02.08.2021 r.).

3. Wymiana handlowa z Polską

Zjednoczone Emiraty Arabskie są bardzo atrakcyjnym partnerem współpracy, o bogatych tradycjach handlowych i nowoczesnej infrastrukturze. W ostatnich latach obserwujemy wysoce pozytywne trendy w bilateralnej współpracy oraz wymianie handlowej, która w ubiegłym roku przekroczyła historycznie wysoki poziom 1,6 mld USD.

Emiraty to drugi – po Arabii Saudyjskiej – największy partner w handlu Polski z krajami Zatoki oraz pierwszy - pod względem wartości polskiego eksportu w 2023 r. (blisko 980 mln USD).

W grupie obejmującej około 20 krajów arabskich, w 2023 r. ZEA uplasowały się następująco:

- pod względem obrotów ogółem: 3. miejsce, po KAS i Maroku
- pod względem eksportu z Polski: 1. miejsce.

Obroty handlowe PL-ZEA w ostatnich 5 latach:

<i>mln USD</i>	2019	2020	2021	2022	Dynamika (%) 2021 = 100	2023	Dynamika (%) 2022 = 100
Eksport	937,0	615,7	688,9	977,4	141,9	1 086,1	111,1
Import	182,5	137,3	216,5	356,5	164,6	567,6	159,2
Obroty	1 119,5	752,9	905,4	1 333,9	147,3	1653,8	124,0
Saldo	754,5	478,4	472,4	620,9		518,5	

Źródło: GUS

W 2023 r. w polskim eksporcie przeważały następujące towary (*pozycje o wartości powyżej 15 mln USD*):

- silniki turboodrzutowe, turbośmigłowe i inne turbiny gazowe – 90,9 mln USD, 8,4 % udział w całości n/eksportu (wzrost o ca 6,5 mln USD w porównaniu z 2022 r.)
- aparatura do telefonii przewodowej i telekomunikacyjna (gł. maszyny do odbioru, konwersji i transmisji głosu, obrazu lub innych danych) – 71,0 mln USD, 6,5 % udział (spadek o 30,9 mln USD)
- elektrody i szczotki węglowe, inne art. z grafitu lub węgla – 60,3 mln USD, udział 5,5% (wzrost o 23,9 mln USD)
- wyroby piekarnicze, pieczywo cukiernicze, wafle i ciastka – 57,5 mln USD, udział 5,3% (wzrost o 35,1 mln USD)
- samoloty i pozostałe statki powietrzne, bez śmigłowców – 34,6 mln USD, udział 3,2%
- meble (bez mebli do siedzenia) i ich części – 34,6 mln USD, udział 3,1% (spadek o 8,4 mln USD)
- przetwory spożywcze, gł. syropy cukrowe – 31,4 mln USD, 2,9% udział (wzrost o 5,3 mln USD)
- maszynki i ostrza do golenia – 39,8 mln USD, udział 2,7% (spadek o 8,8 mln USD)
- opony pneumatyczne, nowe – 28,3 mln USD, udział 2,6% (wzrost o 7,8 mln USD)
- preparaty do makijażu i pielęgnacji skóry – 27,9 mln USD, 2,6% udział
- części statków powietrznych – 22,0 mln USD, udział 2,0%
- jachty i pozostałe jednostki pływające, wypoczynkowe lub sportowe – 16,2 mln USD, udział 1,5% (wzrost o 5,6 mln USD).

Wśród ważniejszych pozycji, o wartości powyżej 10 mln USD, w polskim eksporcie, znalazły się ponadto: części i akcesoria do pojazdów samochodowych, drut izolowany, kable i przewody, tytoń, maszyny do automat. przetwarzania danych, ciągniki, wyroby czekoladowe.

W imporcie z ZEA w 2023 r. dominowały (*pozycje o wartości ponad 5 mln USD*):

- ✓ oleje ropy naftowej – 176,3 mln USD, 31,4% udział w naszym imporcie z ZEA (wzrost o 107,3 mln USD w stosunku do 2022 r.; w 2021 r. import śladowy)
- ✓ aluminium nieobrobione – 105,7 mln USD, udział 18,8% (spadek o 38,5 mln USD)
- ✓ konstrukcje z żeliwa, stali (płyty, pręty, profile itp.), części mostów – 100,2 mln USD, udział 17,8% (pozycja śladowa w imporcie w 2022 r.)
- ✓ samoloty i pozostałe statki powietrzne, bez śmigłowców, o masie >15000 kg – 58,2 mln USD, udział 10,4% (pozycja wcześniej nie występująca)

- ✓ aparatura do telefonii i telekomunikacji (gł. smartfony) – 21,7 mln USD, udział 3,9%
- ✓ drut aluminiowy – 12,4 mln USD, udział 2,2%
- ✓ cyna nieobrobiona – 10,1 mln USD, udział 1,8%
- ✓ aparatura wzmacniająca sygnały dźwiękowe, mikrofony, słuchawki – 7,6 mln USD, udział 1,35%
- ✓ ołów nieobrobiony – 6,8 mln USD, udział 1,2%
- ✓ herbata – 5,1 mln USD, udział 0,9%

oraz w dalszej kolejności: rury i profile z żeliwa lub stali, izolowane kable i przewody elektryczne, odpady i złom z metali szlachetnych, srebro, artykuły z tworzyw sztucznych (polietyery, poliestry, żywice, polimery etylenu, płyty, folie, arkusze itp.), perfumy i wody toaletowe.

Należy odnotować istotną zmianę w strukturze eksportu w ostatnich latach. W 2016 r. rozpoczęto realizację kontraktu na dostawy transporterów opancerzonych Rosomak i firma (Wojskowe Zakłady Mechaniczne S.A. Siemianowice Śląskie) stała się największym indywidualnym eksporterem polskim do ZEA (wartość kontraktu zrealizowanego w 2016 r. wyniosła blisko 46 mln USD). W 2019 r. największym eksporterem do ZEA była firma Alstom Chorzów realizująca kontrakt na dostawę 50 składów pociągów Metropolis dla trzeciej linii dubajskiego metra. Widoczne są również efekty inwestycji firmy Comarch – wzrost sprzedaży usług informatycznych.

W globalnym rankingu partnerów handlowych Polski, wyniki hz za 2023 r. plasują ZEA na odległych pozycjach: **38. miejscu** – pod względem wielkości polskiego eksportu, z 0,3% udziałem (41. miejsce w 2022 r.) oraz na **60. miejscu** pod względem wartości importu, z udziałem 0,2% (60. w 2022 r.).

Wg danych GUS za okres **styczeń-czerwiec 2024 r.**, w polsko-emirackich obrotach handlowych odnotowano wyniki zbliżone do 1. półrocza 2023 r. Ich wartość osiągnęła **671,7 mln USD** (dynamika 98,9% w porównaniu z pierwszym półroczem 2023 r.), w tym polski eksport – **533,1 mln USD** (spadek o 5%), natomiast import – **138,6 mln USD** (spadek o 0,2%).

4. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Według danych NBP, łączna wartość polskich inwestycji bezpośrednich w ZEA na koniec 2022 r. wynosiła **269,1 mln USD** (270,3 mln USD na koniec 2021). Stanowiło to 0,9% ogólnej skumulowanej wartości polskich inwestycji zagranicznych, które do końca 2022 r. wyniosły 29,7 mld USD.

Działają tam polskie przedsiębiorstwa z branży naftowo-gazowej, budowlanej (Librus), oświetleniowej (LUG), instalacyjnej (Sergas), usług informatycznych (Comarch), geodezyjnych, urządzeń klimatyzacyjnych (VTS Clima), mebli (MDD, Nowy Styl), sprzętu medycznego (Famed Żywiec), czy opakowań metalowych (krakowska firma Can-Pack w 2005 r. wybudowała w ZEA wytwórnię puszek metalowych Arab Can Co.). Ponadto, w grudniu 2019 r. firma Makarun (Kraków) sfinalizowała 1. etap dubajskiego projektu dot. otwarcia sieci lokali gastronomicznych (spaghetterie).

Bardziej spektakularne przedsięwzięcia to spółka deweloperska w Dubaju, założona przez Kulczyk Investment House oraz udział jednego z polskich przedsiębiorców w znajdującej się w budowie fabryce fluoru Gulf Fluor w Abu Dhabi. Ponadto, na kontraktach indywidualnych przebywa w ZEA kilkuset polskich specjalistów, głównie inżynierów, architektów oraz personel medyczny. Liczba Polonii jest najwyższa w regionie Zatoki - wynosi ok. 6000 osób.

W grudniu 2018 r. Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo (PGNiG, obecnie Grupa Orlen) wygrało przetarg na poszukiwanie i wydobywanie węglowodorów w emiracie Ras al-Khaimah, na obszarze około 620 km². W 2019 r. spółka podpisała porozumienie typu EPSA (*Exploration and Production Sharing Agreement*) z partnerami emirackimi: Ras Al Khaimah Petroleum Authority i RAK GAS LLC, otworzyła swoje biuro w RAK i podjęła prace badawcze na ww. koncesji, za realizację których odpowiadała Geofizyka Toruń. W maju 2022 r. przystąpiono do 2. etapu prac mających na celu uzgodnienia projektowe i lokalizacyjne dla wykonania pierwszego otworu poszukiwawczego w emiracie RAK. Rozpoczęcie wierceń miało nastąpić pod koniec 2022 r.

Należy też wspomnieć o kolejnej dużej polskiej inwestycji uruchamianej w 2024 r. w ZEA, w ramach

której nasza firma Sunreef Yachts ma rozpocząć produkcję luksusowych jachtów na terenie emiratu Ras Al Khaimah (uroczyste otwarcie zakładu produkcyjnego przewidziane na 4 marca br.).

Inwestycje emirackie w Polsce o wartości **160,7 mln USD** na koniec 2022 r. (140,7 mln USD na koniec 2021 r., dane NBP), co stanowiło 0,06% łącznej wartości kapitału zagranicznego ulokowanego w Polsce (268 mld USD). Mają one charakter głównie portfelowy; banki i spółki z ZEA kupowały przede wszystkim polskie obligacje rządowe, korzystając jednak z pośrednictwa swoich spółek zależnych lub agentów działających na terenie Europy.

Wg danych GUS, na koniec 2022 r. **funkcjonowało w Polsce 41 podmiotów z kapitałem ZEA**, spośród których 33 to firmy zatrudniające do 9 osób, a 3 to firmy, których kapitał przekracza 1 mln USD.

Poza sięgającą jeszcze 2007 r. inicjatywą firmy deweloperskiej Limitless z Dubaju, która wykupiła w Polsce tereny budowlane (Wrocław, Poznań, Mazury), a w 2008 r. zawarła porozumienie z władzami Chrzanowa o budowie wielkiej dzielnicy mieszkaniowej (ale nie rozpoczęła realizacji żadnego projektu), odnotowano zakup przez holding przemysłowy Al Masood z Abu Dhabi fabryki łożysk i warsztatów mechanicznych we Wrocławiu. W Gdańsku złożyli wizytę przedstawiciele holdingu Royal Group z Abu Dhabi, interesując się tamtejszymi propozycjami inwestycyjnymi.

W czerwcu 2019 r. emiracka firma Al-Fakher, największy międzynarodowy producent i światowy lider w dziedzinie tytoniu do fajki wodnej, uruchomiła w Grodzisku Mazowieckim zakład produkcyjny zatrudniający ok. 100 pracowników. Fabryka ma się stać głównym centrum produkcyjnym i dystrybucyjnym firmy na kontynencie i zaopatrywać w tytoń całą Europę oraz rynki pozaeuropejskie.

Ponadto, w 2020 r. spółka Taaleri Masdar utworzona przez fińskiego dewelopera Taaleri Energia i arabski fundusz Masdar (jeden z największych inwestorów na globalnym rynku OZE) kupiła dwa projekty farm wiatrowych, przejmując 100% udziałów w projekcie farmy wiatrowej Mława w woj. mazowieckim oraz w projekcie Grajewo w woj. podlaskim. Ich łączna moc ma wynieść 51,4 MW, zaś produkcja energii miała się rozpocząć pod koniec 2021 r. Wg komunikatu Masdar, w 2023 r. ww. podmioty kupiły od firmy Domrel, Biuro Usług Inwestycyjnych, portfel ośmiu hybrydowych projektów OZE w Polsce o łącznej mocy ponad 1 GW. Kwota inwestycji Masdar to około 1 mld USD.

We wrześniu 2023 r. emiracki holding LuLu Group International podpisał porozumienie o współpracy (MoU) z portem lotniczym Olsztyn-Mazury w sprawie utworzenia centrum logistyczno-dystrybucyjnego na Europę Wschodnią (*jest to czwarte takie centrum w Europie, oprócz Hiszpanii, Włoch i Wielkiej Brytanii*). Grupa zamierza w początkowej fazie importować polską żywność poprzez swoje centrum na lotnisku Olsztyn-Mazury na kwotę ok. 50 mln USD rocznie; może ona wzrosnąć do 150 mln USD rocznie w miarę rozwoju i poszerzania współpracy o kolejnych producentów. Współpraca LuLu z lotniskiem Olsztyn-Mazury będzie opierała się logistycznie o bliską kooperację z grupą Raben-Fresh i Emirates Logistics.

W ramach instrumentu strefowego PSI mamy obecnie jedną inwestycję z ZEA - firmy **Flex Films Europa** (Września, woj. Wielkopolskie) – dot. budowy, a następnie rozbudowy zakładu produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych (m.in. folia do produkcji opakowań na snacki, chipsy), o łącznej wartości 683,1 mln PLN oraz z 200 deklarowanym nowymi miejscami pracy.

Wg *World Investment Report 2023*, zarówno Polska, jak i ZEA znalazły się w 2022 r. wśród 20 państw przyciągających największą wartość inwestycji zagranicznych. Polska zajęła w tym zestawieniu 14. miejsce (29 mld USD), a ZEA znalazły się na 16. pozycji (23 mld USD).

ZEA należą także do największych inwestorów zagranicznych na świecie. W 2022 r. znalazły się na 15. pozycji pod względem zainwestowanego kapitału (25 mld USD).

5. Dostęp do rynku

Polski eksport towarów i usług nie natrafia na szczególne przeszkody administracyjne w dostępie do rynku emirackiego. Ujednolicona stawka celna w imporcie wynosi 5% ad walorem, przy czym około 400 pozycji (obejmujących głównie podstawowe artykuły żywnościowe i lekarstwa) jest wolne od

obciążeń celnych. Zwolniony z opłat celnych jest też import do specjalnych stref ekonomicznych.

Najistotniejszą barierą pozataryfową i utrudnieniem jest wymóg przedłożenia świadectwa uboju rytualnego „halal” w przypadku eksportu wyrobów mięsnych. Problem ten został już rozwiązany w związku z tym, że Polski Instytut Halal (PIH) uzyskał we wrześniu 2017 r. uprawnienia do wydawania certyfikatów „halal” uznawanych w Emiratach (od Dubai Accreditation Center).

Pewną przeszkodą w eksporcie do ZEA jest obowiązek posiadania emirackiego pośrednika/agenta, wprowadzane są jednakże nowe przepisy liberalizujące zasady korzystania z pośrednictwa miejscowych podmiotów. Problemem dla polskich firm produkcyjnych i handlowych pozostaje też wysoka konkurencja ze strony firm międzynarodowych.

6. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

Różnorodność oraz prestiż imprez targowych organizowanych w ZEA stwarza dodatkowe możliwości rozwoju współpracy. Odnotowuje się regularny udział polskich biznesmenów w tamtejszych targach tematycznych.

Od 2006 r. w Abu Dhabi istnieje **Polska Grupa Biznesu** prowadząca działania na rzecz rozwoju polsko-emirackich relacji gospodarczych i handlowych. Stowarzyszenie to - działające pod auspicjami Izby Handlowo-Przemysłowej Abu Dhabi – zrzesza polskich biznesmenów zatrudnionych w miejscowych firmach, urzędach i przedstawicielstwach firm zagranicznych, polskich eksporterów, emirackich importerów towarów z Polski itp.

W **marcu 2007 r.** z wizytą roboczą w ZEA przebywał Minister Gospodarki **G. Woźniak**, który m.in. spotkał się z ówczesnym Ministrem Gospodarki, Szejką L. Al-Qasimi. Na przełomie marca/kwietnia 2007 r. w ZEA przebywała misja przedsiębiorców z Polski wraz z delegacją KIG, która podpisała umowę o współpracy z Izbą Handlowo-Przemysłową Dubaju.

W **listopadzie 2007 r.** w Dubai World Trade Center (w ramach Polish Business Days) odbyła się **Polska Wystawa Narodowa** oraz Polsko-Arabskie Forum Gospodarcze pod honorowym patronatem ministrów gospodarki RP i ZEA

Wśród ważniejszych spotkań oficjalnych w kolejnych latach wymienić można wizyty w ZEA: ministra sportu i turystyki RP (luty/marzec 2009 r.), ministra skarbu państwa RP (marzec 2009 r. i czerwiec 2010 r.) oraz podsekretarza stanu w resorcie gospodarki (styczeń 2010 r., kwiecień 2011 r.), a ponadto wizytę ministra gospodarki ZEA w Polsce (styczeń 2010 r.), wiceminister SZ B. Stelmach z misją inwestycyjno-gospodarczą (sektor finansowy, energetyczny, budowlany i nowych technologii).

Podczas wizyty Premiera RP w ZEA, w dniu **22 kwietnia 2012 r.** w Abu Dhabi została podpisana bilateralna Umowa o współpracy gospodarczej natomiast w lutym **2013 r.** w Warszawie odbyło się pierwsze posiedzenie Wspólnej Komisji ds. współpracy gospodarczej.

W **grudniu 2013 r.** odbyła się oficjalna wizyta w ZEA Prezydenta RP B. Komorowskiego wraz z delegacją biznesu z sektora obronnego, spożywczego, IT, jachtów, budowlanego.

W **kwietniu 2015 r.** wizytę w ZEA złożył Wicepremier, Minister Gospodarki RP J. Piechociński. Odbyła się również druga sesja Wspólnej Komisji ds. współpracy gospodarczej.

Ważnym wydarzeniem w dwustronnych relacjach gospodarczych było **1. Polsko-Emirackie Forum Biznesowe** w listopadzie 2018 r. w Warszawie. Jego współorganizatorami były Polska Agencja Inwestycji i Handlu (PAIH) oraz Ambasada ZEA w Warszawie. Forum zostało zorganizowane w 100. rocznicę niepodległości Polski oraz 100. rocznicę urodzin szejka Zayed, założyciela państwa ZEA.

W **lutym 2019 r.** z wizytą w ZEA przebywał Minister Rolnictwa i RW RP K. Ardanowski, odwiedzając m.in. polskie stoisko narodowe zorganizowane przez KOWR na prestiżowych targach żywności „Gulfood” w Dubaju, zaliczanych do największych wydarzeń branży spożywczej na świecie (udział 21 wystawców z Polski).

W dniach **1.10.2021 r. – 31.03.2022 r.** miała miejsce Wystawa Światowa Expo 2020 w Dubaju. Hasłem przewodnim udziału Polski w Expo było „Poland. Creativity inspired by nature” („Polska. Kreatywność inspirowana naturą”). Pawilon Polski odwiedziło w tym czasie ok. 1,5 mln gości, był on areną około 1000 wydarzeń: kulturalnych, edukacyjnych, biznesowych i in.

Najważniejszymi wydarzeniami zorganizowanymi przez Polskę w trakcie Expo były: Święto Niepodległości (11 listopada 2021 r.), Dzień Polski (7 grudnia 2021 r.), Polsko-Arabskie Forum Gospodarcze (6 grudnia 2021 r.) oraz Polsko-Afrykańskie Forum Gospodarcze (28 marca 2022 r.). W obydwu forach wzięło udział łącznie ponad 1200 uczestników.

We wrześniu ub. r. (**14-15.09.2022**) przebywała w Polsce oficjalna delegacja ZEA pod przewodnictwem Ministra Stanu ds. Handlu Zagranicznego, Dr Thani Al-Zeyoudi. Głównym celem wizyty było przeprowadzenie 3. posiedzenia polsko-emirackiej Wspólnej Komisji ds. współpracy gospodarczej, któremu ze strony polskiej przewodniczył Sekretarz Stanu w MRiT Grzegorz Piechowiak. Program pobytu delegacji obejmował ponadto spotkania oficjalne w MSZ, MKiŚ, MRiRW oraz KPRM, a także spotkania biznesowe z przedstawicielami polskich instytucji, organizacji samorządowych i przedsiębiorców zorganizowane przez PAIH, KOWR, ARP i Polską Radę Biznesu.

W dniach **6-8 marca 2023 r.** wizytę oficjalną w ZEA złożył Prezydent RP A. Duda, w trakcie której przeprowadził rozmowy m. in. z Prezydentem ZEA, Szejkim M. bin Zayed Al Nahyan i Wiceprezydentem, premierem i władcą Dubaju, Szejkim M. bin Rashid Al Maktoum. Prezydenci RP i ZEA zgodzili się co do potrzeby wymiany wizyt delegacji biznesowych obydwu krajów.

Efektom prezydenckich uzgodnień była realizacja w dniach **25-26 maja 2023 r.** wizyty w Polsce ok. 70-osobowej delegacji polityczno-biznesowej ZEA pod przewodnictwem P. Reem Al Hashimy, Minister Stanu ds. Współpracy Międzynarodowej w MSZ ZEA I P. Ahmeda Al Sayegh, Ministra Stanu w MSZ. W ramach wizyty odbyło się Forum Ekonomiczne Polska-ZEA zorganizowane przez PAIH. Min. Al Sayegh wraz z oficjalną delegacją ZEA przeprowadził też rozmowy w MRiT z Sekretarzem Stanu G. Piechowiakiem.

25 maja 2023 r. miała też miejsce wizyta w ZEA Minister Finansów RP M. Rzeczkowskiej, która m.in. przeprowadziła rozmowy z ministrem stanu ds. finansowych ZEA, dyrektorem generalnym Abu Dhabi Fund For Development oraz prezesem Banku Centralnego. Była to pierwsza wizyta konstytucyjnego ministra finansów RP w Zjednoczonych Emiratach Arabskich w ostatniej dekadzie.

We **wrzeźniu 2023 r.** Polskę wizytowała delegacja Lulu Group International na czele z Prezesem Yusuffem Ali, w celu podpisania dwóch porozumień o współpracy (MoU): z portem lotniczym Olsztyn-Mazury w sprawie utworzenia centrum logistyczno-dystrybucyjnego na Europę Wschodnią oraz z Polską Agencją Inwestycji i Handlu dot. współpracy i promowania polskich produktów na Bliskim Wschodzie.

Na początku **grudnia 2023 r.** w ZEA przebywał z wizytą oficjalną Prezydent RP A. Duda, który wziął udział w konferencji klimatycznej COP28 w Dubaju.

7. Potencjalne dziedziny współpracy

Brak barier finansowych i administracyjnych ograniczających dostęp do rynku oraz możliwość korzystania z bogatych tradycji handlowych i rozbudowanej, nowoczesnej infrastruktury sprawia, że ZEA są bardzo atrakcyjnym partnerem handlowym.

Zróżnicowany krąg konsumentów w samych Emiratach, a przede wszystkim bardzo szerokie możliwości reeksportu towarów do innych państw regionu stwarzają korzystne warunki do ekspansji eksportowej. Istotną zachętą wydaje się również fakt, że generalnie w kraju tym nadal obowiązuje zerowa stawka podatku od przedsiębiorstw oraz dochodów osobistych.

Oprócz kluczowego dla gospodarki ZEA sektora naftowo-gazowego, do obszarów perspektywicznych z punktu widzenia dwustronnej współpracy handlowej i gospodarczej można zaliczyć:

- zagraniczne inwestycje realizowane w Polsce przez firmy i wyspecjalizowane instytucje finansowe obracające funduszami inwestycyjnymi krajów Zatoki;

- dostawy sprzętu i materiałów do rozbudowy infrastruktury (transport morski, kolejowy, drogowy, infrastruktura wodna, kanalizacyjna, telekomunikacja);
- przetwórstwo rolno-spożywcze oraz dostawy artykułów spożywczych;
- przemysł obronny;
- usługi służby zdrowia i rehabilitacja (uzdrowiska);
- szkolnictwo wyższe (oferta studiów na polskich wyższych uczelniach).

Szansą dla polskich firm (produkcyjnych i handlowych) mogą być funkcjonujące w ZEA liczne strefy wolnościowe (ZEA klasyfikowane są jako trzecie - po Hongkongu i Singapurze - pod względem wielkości centrum reeksportu na świecie).

Nowe możliwości dla polskich firm pojawiły się w związku z udziałem Polski w Światowej Wystawie EXPO 2020 w Dubaju. Umożliwił on naszym przedsiębiorcom nawiązanie kontaktów nie tylko z partnerami emirackimi, lecz również z kontrahentami z różnych stron świata. Ważnym elementem sprzyjającym aktywizacji bezpośrednich relacji, w tym gospodarczych, z Emiratami stanowiła decyzja o uruchomieniu przez LOT z początkiem września 2021 r. bezpośrednich połączeń lotniczych na trasie Warszawa – Dubaj.

8. Placówki dyplomatyczne i handlowe

- **Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Abu Dhabi**
 Corner of the Delma Str. and Karama Str. (13th. and 24th Str.)
 P.O. Box 2334, Abu Dhabi, United Arab Emirates
 Tel: +971 2 446 5200, fax: +971 2 446 2967
 e-mail: abudhabi.amb.sekretariat@msz.gov.pl <https://www.gov.pl/web/zea/ambasada>
- Zagraniczne Biuro Handlowe (ZBH) – Dubaj, Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.**
 Central Park Towers (DIFC), Office 16-37, 16th Floor, Dubai, United Arab Emirates
 Kontakt przez stronę internetową: <https://www.paih.gov.pl/kontakt> lub eksport@paih.gov.pl
- **Ambasada Państwa Zjednoczonych Emiratów Arabskich w Warszawie**
 ul. Złota 59, 00-120 Warszawa Skylight building, floor 19
 Tel.: (22) 222 20 20, fax: (22) 222 20 40
 e-mail: warsawemb@mofaic.gov.ae <https://www.mofaic.gov.ae/en/missions/warsaw>